

זמני כניסת ויציאת השבת

ירושלים	19:12	20:31
בני ברק	19:30	20:33
ציריך	20:00	22:30
וינה	20:44	22:12
אנטוורפן	21:43	23:15
פריז	21:29	23:04
לונדון	21:07	22:28

דבר הישיבה

העצה הנפלאה לילד שפחד בלילות

שח מרן ראש הישיבה הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל: פעם נגש אלי אברך מבני הישיבה עם ילדו בן ט' שנים, וסיפר לי איך שבנו פוחד בלילות. שאלתי לילד מדוע הוא פוחד, והשיב לי שאינו יודע.

אמרתי לו שיתבונן בציציותיו ויראה שהם מוטלות כנגד ארבעת צידי גופו, והטעם לזה הוא, שהציצית שומרת על האדם ומגינה עליו מפני המזיקים, ולפיכך בכל עת שיפחד, עליו להביט בציצית ולהיזכר שהיא שומרת עליו, ואכן עצה זו הועילה לו.

העולה מן הדברים, כי אם נשמור את עינינו מלהסתכל בדברים אסורים, ונקפיד להסתכל בדברים קדושים, אזי נינצל כולנו מכל דבר רע. יתן ה' כי בזכות ההתגברות על ענינים אלו לא ניפול בעצת היצה"ר, ונזכה להבין ולהשכיל ולשמור על עצמנו.

עלינו לדעת, שכשם שראיית דבר רע משפיעה על האדם לרעה, ומחזקת בו את רעת הנגיעות, כך התבוננות בדבר שבקדושה משפיעה עליו לטובה, ומסייעת בידו להסיר מעליו את רעה זו. והיינו משום שיש בכוח ההסתכלות בדבר טהור לפתוח את העיניים, ולהציל מדבר רע, את המסתכל עצמו ואת כל עם ישראל.

(שיחות רבי נתן צבי)

מתורת רבותינו

'לשון הרע' צומחת מתוך 'עין רעה'

במספר הימים אשר תרתם את הארץ ארבעים יום, יום לשנה יום לשנה תשאו את עוונותיכם (יד, לד).

דרשני, והרי חטא זה של הוצאת הדיבה לא גדל על ידי ריבוי ההליכה?

אלא, מכאן אנו למדים שחטא לשון הרע שחטאו בו המרגלים, לא היה בעצם הדיבור והוצאת הדיבה, אלא עיקרו נעוץ במחשבה הרעה שהביאה אותם לידי הדיבור האסור, המבט המעוות והשלילי והראיה הרעה על ארץ ישראל הם היו שורש החטא.

ומן הנראה מדברי חז"ל שהמרגלים לא שיקרו בדבריהם, וכמו שאמרו (הובא ברמב"ן בראשית ב, ט) שלשה אמרו אמת ונטרדו מן העולם, נחש מרגלים ודואג, אלא שראייתם היתה לא נכונה, מפני שבמקום לראות במציאות שמקברים שם מתים בכל מקום, בתור חסד ה' נפלא שנעשה למענם ולטובתם, כדי שתושבי הארץ לא ישימו לב <

הקשה מרן ראש הישיבה שה"ת הגר"ח שמואלביץ זצ"ל, מדוע נענשו בני ישראל להיות במדבר ארבעים שנה כנגד ארבעים יום שתרו המרגלים את הארץ, והרי חטאם של המרגלים היה שהוציאו את דיבת הארץ רעה, ודבר זה אירע רק ביום האחרון, עת באו לספר לבני ישראל את אשר ראו, אבל כל יתר הימים שלפני כן הלא עשו את שלחותם בכך שתרו את הארץ, ומדוע נענשו בעונש כזה?

ועוד יש להקשות, שהרי אמרו חז"ל (במדבר רבה טז, טו) שארץ ישראל מהלך ד' מאות פרסה על ד' מאות פרסה, שהם שמונים יום, אלא שגלוי וידוע לפני הקב"ה שיגזור עליהם יום לשנה, ולפיכך קיצר עליהם את הדרך, ומבואר שכל יום נוסף שהיו הולכים בארץ ישראל היה גורם להוספת שנה על עונם, ולכן קיצר לפנייהם את הדרך, ודבר זה אומר

ולבקר בהיכלו

"לך עמי בא בחדריך"

סדרי הישיבה בימי המלחמה - שיחות חיזוק מיוחדות ותפילות רבים התקיימו בהיכלות הישיבה, מרנן רה"י והמשגיח ורבני הישיבה שליט"א כינסו בעש"ק את תלמידי הישיבה בני חו"ל לחדרי חיזוק ואמונה בעקבות המצב הקשה, בהיכל הישיבה התקיים שיחה ותפילת רבים המונית, וסדרי הישיבה ממשיכים בכל הסדרים בקומות הממוגנות בבנייני הישיבה ובבתי המדרש.

מתורת רבותינו

השכלית, המבט השלילי על חבריו הוא יסוד החטא, והדיבור הנובע ממנו הוא רק גמר המחשבה.

שיחות מוסר (עמ' קנ"ז)

שמונים יום היה מתארך חטאם למשך שמונים יום, והעונש על יום לשנה היה שמונים שנה, ולפיכך קיצר הקב"ה לפנייהם את הדרך.

וכן הוא בכל איסורי לשון הרע, מוסיף מרן רה"י הגר"ח וקובע, שורש החטא הוא בהגיון הלב ובראייה

אליהם - ראו הם את זה כדבר רע, ארץ אוכלת יושביה. ולכן כל יום נוסף שבחנו את הארץ מתוך מבט מסולף שכזה הגדיל את החטא, ועל כן נענשו לפי הימים שתרו את הארץ, כי ריבוי הזמן הזה טמן בחובו גם ריבוי החטא. ולפי זה מובן ג"כ שאילו היו הולכים

הבאת בכורים תיקון לחטא המרגלים

ויבאו עד נחל אשכול ויכרתו משם זמורה ואשכול ענבים וישאוהו במוט בשנים ומן הרמונים ומן התאנים (יג, כג).

פסוק ט, "ויתן לנו את הארץ הזאת ארץ זבת חלב ודבש, ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה" וגו', וזה כנגד מה שאמרו המרגלים (להלן פס' כז) "וגם זבת חלב ודבש היא וזה פריה" וגו'. [וגם יהושע וכלב אמרו אח"כ (יד, ח) "ארץ אשר היא זבת חלב ודבש"]. משולחן רבי אליהו ברוך - בפרשתנו

במשנתינו שלשה פירות הללו במצות בכורים. ויש להוסיף לבאר בזה מה שמצינו בהבאת בכורים דין של הרמת קול, וזה"פ (דברים כו, ה) "וענית ואמרת: פרש"י לשון הרמת קול, והוא מגמ' סוטה (לב, ב), ולהנ"ל י"ל דהטעם בזה הוא שזהו תיקון על הבכיה של חנם שהיתה בחטא המרגלים, דהרמת הקול בביכורים היא תיקון על הרמת הקול שהיתה אצל המרגלים. ומה הוא אומר בהך הרמת קול (שם)

שנינו במס' בכורים (פ"ג משנה א): כיצד מפרישין הבכורים, יורד אדם בתוך שדהו ורואה **תאנה** שביכרה, **אשכול** שביכר, **רמון** שביכר, קושרו בגמי וכו'.

והגאון **רבי מנחם זעמבא** הי"ד (ח"א סי' נ) ביאר דהא דנקט התנא שלוש פירות הללו, הוא משום שמצות ביכורים היא תיקון לחטא המרגלים שמאסו בארץ חמדה [כמובא בשם האר"י ז"ל], וכיון שהמרגלים הביאו **תאנים ורמונים ואשכול ענבים**, לכן מוזכרים

הפסוק שהגה"צ המשגיח הרעיש בזה לאחר מלחמת ששת הימים

כי כל האנשים הרואים את כבודי ואת אותותי וגו' ולא שמעו לקולי (יד, כב).

שאפילו גויים דיברו על ישועות ד', שחייל יהודי אחד נשבה בצבא המצרי, ותוך כדי שטיפלו בכליאתו, הודיעו לו לפתע שהם משחררים אותו, ואמרו לו בפה מלא: "אחרי שראינו שהאלוקים שלכם נלחם לכם ועושה לכם ניסים, אתה יכול לחזור למקומך". היה זה באמצע המדבר והחייל אמר להם שאינו מסכים שישחררו אותו סתם כך באמצע מדבר, ולמרבה הפליאה הם ליווהו עד מקום יישוב ושחררוהו לנפשו. לתתך עליון

של "כוחי ועוצם ידי", אולם המשגיח עמד בישיבה ותבע שמבני תורה תהיה תביעה כפולה ומכופלת, הן בחיזוק בתורה ועבודה, וביותר שלא להתרשל בעבודה, שכן על הפסוק (לקמן טו, ל) "והנפש אשר תעשה ביד רמה" מתרגם האונקלוס "בפרהסיא", שמתלווה לעצם העבירה החומרה של הפרהסיא - "ביד רמה". כמו כן אינו דומה המתרשל בעבודת השי"ת בטרם ראה בחוש את האמונה למי שחלילה ראה את כל הניסים וממשיך להתרשל.

וסיפר עד כמה היה הקידוש השם גדול במלחמה,

מבואר בפסוק שעיקר הטענה על דור המדבר שביניה נגזרה עליהם גזירה נוראה, היתה על שראו את האותות שהקב"ה עשה למענם ואת כבודו ובכל אופן לא שמעו בקולו, כי אינו דומה אדם שלא רואה בעיניו את הטובות שמקבל, לאדם שרואה זאת בעיניו ובכל אופן לא נוהג כפי שהקב"ה תובע ממנו.

בפסוק זה היה המשגיח הגה"צ **רבי יחזקאל לוינשטיין** זצ"ל מרעיש לאחר מלחמת ששת הימים בעת שראו ניסי השי"ת וחסדיו העצומים והיתה התפעלות גדולה בציבור מהניסים ובציבור הכללי היתה אורה

איסור לשון הרע במחשבה

במספר הימים אשר תרתם את הארץ ארבעים יום יום לשנה יום לשנה תשאו את עונותיכם ארבעים שנה (יד, לד).

אולם לכאורה את הראיה מהמרגלים יש לדחות עפ"י"מ שכתב רש"י (יג, כו) מה ביאתן בעצה רעה **אף הליכתן בעצה רעה**, ונמצא שלא היתה זו רק מחשבה רעה אלא כל הארבעים יום הם טכסו עצה ותכננו איך לדבר לשון הרע על הארץ, ואין זו מחשבה רעה גרידא אלא עצה רעה, ולכן נענשו על זה יום לשנה יום לשנה, ואין ראיה מכאן שבכל לשון הרע במחשבה יש איסור.

משולחן רבי אליהו ברוך - בפרשתנו

שהאיסור מתחיל כבר במחשבתו הרעה שמביט רע וחושב רע על השני.

ובתורת העולה לרמ"א (ח"ג פרק סח) כתב דלשון הרע הוא במעשה ובמחשבה ובדבור וכו' עכ"ל, וכן יש בספר חסידים (סו"ס י"ט) בעל מחשבה רעה, ומשמע שגם זה בכלל איסור לשון הרע, ומקרא מלא הוא לאיסור בזכריה (ז, י) 'ורעת איש אחיו **אל תחשבו** בלבבכם, והטעם שדבר זה נכלל באיסור לשון הרע מבואר לפי מה שיתבאר להלן דשורש חטא לה"ר הוא עין רעה, שמסתכל על מומי בני אדם ולא על מעלתם, ולכן שורש האיסור קיים אף במחשבה.

הדבר צריך ביאור, שהרי חטא המרגלים היה הלשון הרע שדיברו על ארץ ישראל ועל זה בא עונשם, והרי את הלשון הרע דיברו לאחר שחזרו בתום ארבעים יום הללו, ולמה נענשו ארבעים שנה כנגד ארבעים יום, קודם עשיית העבירה.

ואמר בזה מרן רה"י שה"ת הגר"ח **שמואלביץ** זצ"ל דמכאן חזינו שאסור גם לחשוב רע ולא רק לדבר רע, והתפיסה וההעמקה בגנות ארץ ישראל מכלל איסור לשון הרע הוא, ולכן משפטם היה ארבעים שנה כנגד ארבעים יום שהלכו במחשבה רעה. ואם בדומם כך, על אחת כמה וכמה במי שמדבר על חבריו

שיחתו הראשונה של מרן המשגיח בראדן

והיה לכם לציצית וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה' וגו' (טו, לט).

(רמב"ן סוף פרשת בא). ואת מי מעוררות התפילין, ועל מי פועלות כך המצוות -

ואמה: "הרגשתי שאמונתי אינה אמונה, והתפילין שלי אינן תפילין, והציצית אינה ציצית. ומאז הקדשתי את חיי לקנין אמונה מושרשת ומוחשית!"

הגדש"פ - ידידי אמונה (עמ' 469)

שהתכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד - ואמה: "הנה כולנו לובשים ציצית, ורואים את הים, ורואים את הרקיע - וכלום!"

שמע מרן המשגיח ונרעש: אמת נכון הדבר! הלא הציצית באה להזכיר, והתפילין באות להזכיר, "וכוונת כל המצוות שנאמין באלקינו ונודה אליו שהוא בראנו"

סיפר הגה"צ המשגיח **רבי יחזקאל לוינשטיין** זצ"ל לתלמידו הגאון **רבי ברוך רוזנברג** ר"י סלבודקה, כאשר למד בראדן הגיע מרן המשגיח הגה"צ **רבינו ירוחם** זצ"ל לכהן בה כמשגיח, ושיחתו הראשונה היתה בענייני אמונה. אמה: חז"ל אומרים (מנחות מג:): מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעוניים, לפי

שיחת מורינו המשגיח הגאון הצדיק רבי בנימין פינקל שליט"א

נאמר בהיכל הישיבה הק'

"אין עוד מלבדו"

עת צרה היא ליעקב וממנה ייושע

צריך לעשות השתדלות, חלילה לא לנהוג בהפקרות, בליל שבת היה מצב קשה, אנשים התחבאו, והיו כאלה שיצאו לרחוב לראות יירוטים, זה סכנת נפשות, פעם עוד חשבנו שכאן הכול מוגן, והנה כמה רסיסים נפלו לא רחוק מהשכונות פה, רסיס זה לא משחק, צריך להיזהר.

שיש להם ילדים בארץ ישראל, ובכלל הסכנה היא בכל העולם, מי יודע מה מתחולל פה, תעניינו בדברי הגמ' ביומא י, א, עתידה פרס שתיפול ביד רומי, וכו', אין בן דוד בא עד שתפשוט מלכות רומי הרשעה בכל העולם כולו וכו', צריך רחמי שמים שנעבור את זה ברחמים וחסדים.

עת צרה, אבל כל אחד שיפקח עיניו יראה שבתוך הסבל והחושך רואים אור גדול. צריך הרבה רחמי שמים, המצב לא פשוט, והמצב לא בדינו, נקלענו למצב הזה, מבוי סתום, יש לנו רק להתקרב להקב"ה, תמיד צריך להתחזק, וכעת החובה כפולה ומכופלת. עלינו לרחם על אחינו בני ישראל בכל אתה, כולם בפחד ואימה, פה בארץ ישראל ובכל העולם - אלו

לעולם אל יעמוד אדם במקום סכנה

צריך לזכור שיש סכנה בריצה, צריך לצאת מבעוד מועד בצורה רגועה, שומר ישראל שמור שארית ישראל, מצד אחד אנחנו עושים השתדלות, ובד בבד אין מקום לפחד, צריך ללכת בתמימות באמונה ובשמחה שהקב"ה איתנו.

צריך לדעת שגם בזמן הגלות הקב"ה לא עוזב אותנו ולא יעזוב אותנו, בפרשת בחוקתי קראנו, (ויקרא כו, מד), **ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם לא מאסתי ולא געלתיים לכלתם להפר בריתי אתם כי אני ה' אלו:** בכל מצב הקב"ה איתנו, צריך להתקרב אליו ולהתחזק, נחפשה דרנו ונחקורה ונשובה עד ה'.

יש הרבה פרטים. אבל גם כשצריך לרדת לא מתוך לחץ, לא במתח, הקב"ה ריחם עלינו שכיום המצב הוא שיש התראה מוקדמת, וממילא אפשר לרדת רגועים, צריך לרדת עם אמונה של אין עוד מלבדו, אפשר גם לשיר עם הילדים אם זה שייך, שירגישו חוויה, לא שישאפו לחוויה הזאת, רק שיהיו רגועים, הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל.

רבותינו הורו לנו לא לבטל את הישיבות בתקופה זו, למרות שבששת הימים לא למדו פה בבית מדרש, למדו במקלט, הכל תלוי בחומרת המצב, כיום המצב כשיש התראה, יורדים.

איתא בשבת לב, א, לעולם אל יעמוד אדם במקום סכנה לומר שעושין לו נס, שמא אין עושים לו נס, ואם עושין לו נס מנכין לו מזכיותיו, אמר רבי חנין מאי קראה, קטנתי מכל החסדים ומכל האמת. גם אם הוא יזכה לנס, למה לו לנכות מזכיותיו.

ההנחיה הרצויה והאמיתית היא, שכל אחד יעשה אווירה טובה בבית, צריך להיזהר אבל לא מתוך פאניקה, הפאניקה יכולה להזיק יותר מהצרה עצמה.

אברך שאל אם להעיר את הילדים באמצע הלילה בזמן אזעקה, אמרתי לו שצריך לשאול את רב השכונה, זה תלוי בהרבה פרטים, יש חדר ביטחון או שאין, יש מקלט או לא, ובאיזה קומה הוא גר,

להתחזק בידיעה שאין עוד מלבדו

שאין עוד מלבדו יתב' שום כח כלל. והדביק עצמו בקדושת מחשבתו לבעל הכחות כולם אדון יחיד המלא כל עלמין ואין כאן שום שליטה ומציאות כח אחר כלל. לכן היה נכון לבו בטוח בזה שלא ישלטו עליו פעולות הכשפים הנמשכים מכחות המרכבה טמאה. ד"ש לא מסתייע מילתיך אין עוד מלבדו כתיב. זאת אומרת ברגע שהאדם דבוק בהקב"ה - שהוא בעל הכוחות ובעל היכולות ושום דבר לא יכול להיות בלי רצונו יתברך, הדבקות בו יתברך מבטלת את כל הכוחות האחרים, וזה לא מוריד מהזכויות.

וזה דרגה נוספת באמונה בהי"ת, מלבד מצוות האמונה התמידית¹.

שם שמכחישים פמליא של מעלה ר"ל שרק סדור כחות הפמליא של הכוכבים והמזלות קבע הבורא יתב' כח בכחות הטומאה שיהיו יכולין להפכם. אבל לא שיהא בכחם לשנות ח"ו מסדר הפעולות הקדושים של כחות המרכבה קדושה. ואדרבה כשמשיגים אותם בשמות של כחות הקדושה. ממילא כרגע מתבטל כל עניני פעולתם לגמרי, וכו', זה שאמר אין עוד מלבדו אפילו כשפים.

ולזה באה שאלת הגמ' איך סמך רבי חנינא על אין עוד מלבדו, הרי מכחישים פמליא של מעלה.

ותירצה הגמ', שאני רבי חנינא דנפיש זכותיה. יש לו הרבה זכויות.

וביאר בזה שם בנפח"ח ז"ל, ולכן גם ר"ח לא שבטח על זכות קדושת תורתו ומעשיו המרובים. רק שידע ושיער בנפשו שזאת האמונה קבועה בלבו לאמיתיה

יש להבין, הרי כל השנה יש לנו שש מצוות תמידיות, הא' ב' הוא האמונה בהקב"ה, ומה הפשט במה שמאריך הנפש החיים בסגולה להצלה להתחזק בידיעה שאין עוד מלבדו, הרי כל החיים זה אין עוד מלבדו, וכי יש משהו שהוא ללא רצון ה'.

ומדברי הגמ' בסנהדרין סז, ב, נלמד ביאור בזה, דאיתא שם, אין עוד מלבדו - אמר רבי חנינא אפילו לדבר כשפים, ההיא איתתא דהות קא מהדרא למשקל עפרא מתותי כרעיה דרבי חנינא (- לעשות לו מכשפות, רש"י), אמר לה אי מסתייעת זילי עבידי (- אם את מצלחת לעשות לי מכשפות עשי, רש"י), אין עוד מלבדו כתיב, (- ואם המקום חפץ בי לא אוכלי להרע, ואם אוכלי מאתו יצא ואני מקבל, רש"י), איני, והאמר רבי יוחנן למה נקרא שמן מכשפים שמכחישים פמליא של מעלה, שאני רבי חנינא דנפיש זכותיה. וביאר בנפש החיים ש"ג, פ"ב, דברי הגמ' ז"ל, ומ"ש

1 שמא יאמר אדם אני ילך ברחוב לראות יירוטים, זה לא דרגה של אין עוד מלבדו, זה סקרנות בעלמא.

הקריאה מעוררת הזמן

הקריאה מעוררת סליחה ומחילה, ועל כל אחד באשר הוא לחשוב מה הוא צריך לתקן, ונתבונן כעת יחד מה אפשר להתחזק שיביא עלינו רחמים מיוחדים.

בשבת הבעל"ט פרשת שלח לאחר חטא המרגלים אנו קוראים (במדבר יד, ט כ), סלח נא לעון העם הזה כגדל חסדך וכאשר נשאתה לעם הזה ממצרים ועד הנה, ויאמר ה' סלחתי כדברך.

ידוע שבכל שבוע יש התעוררות מיוחדת בעקבות מה שקוראים בתורה באותו השבוע, וזהו ענין ההתעוררות הרבה שבימי השוכב"ם שאז אנו קוראים את פרשיות שיעבוד וגאולת מצרים והקריאה מעוררת הזמן.

לעסוק בתורה ובגמילות חסדים

ממך עזרה, מה אני יכול לעזור בממון, בדיבור, במעשה, בהארת פנים, ובפרט בזמני לחץ, תן לו הרגשה טובה, היום יש מצב שאפשר לזכות להכנסת אורחים אפילו לזמן מועט, בזמן אציקה אפשר להכניס משהו מבחוץ, לתת לו הרגשה טובה, איזו הזדמנות פז, עסק גמילות חסדים.

העבודה שלנו היא לעסוק בתורה ובגמילות חסדים, להוסיף שטייגען בלימוד, שלא יהיה ח"ו רפיון, אנחנו בחודש של קבלת התורה, צריך שהיה חיזוק התורה, חיזוק בעסק התורה, חיזוק בעסק גמילות חסדים.

לעסוק בתורה ובגמילות חסדים, מהו עסק, התעסקות, לחשוב מה אני יכול לעזור לשני, לא לחכות שיקש

איתא בסנהדרין (צח, ב), אמר עולא ייתי ולא איחמיניה, וכן אמר רבה ייתי ולא איחמיניה, וכו', אמר ליה אביי לרבה מאי טעמא אילמא משום חבלו של משיח והתניא שאלו תלמידיו את רבי אלעזר מה יעשה אדם וינצל מחבלו של משיח יעסוק בתורה ובגמילות חסדים ומר הא תורה והא גמילות חסדים, אמר ליה שמא יגרום החטא.

שקולה שנאת חנם כנגד ג' עבירות

וכו', ואם חזר ובקש ממנו למחול לו צריך למחול. ולא יהא המוחל אכזרי שנאמר ויתפלל אברהם אל האל' וכו'.

זה הדרך ליישר את ההדורים, לא לשמור שנאה חלילה.

ובה"ט כתב הרמב"ם, מי שחטא עליו חברו ולא רצה להוכיחו ולא לדבר לו כלום מפני שהיה החוטא הדיוט ביותה, או שהייתה דעתו משובשת, ומחל לו בליבו ולא שטמו, ולא הוכיחו הרי זו מדת חסידות, וכו'.

קורה לפעמים שיש אדם שהרגשה כלפיו שאין עם מי לדבר, לצערנו זה קורה, תבוא לאדם ותגיד לו מדוע ציערת אותי, והוא אומר, חכה זה תחילת הדרך, אני שמח לראות שכואב

לך, וכו', אין עם מי לדבר, באופן כזה אם מחל לו זה כבר מידת חסידות.

עכ"פ, כשיש אהבה ואחוה, ועסק בתורה ובגמילות חסדים, כמה הצלה וישועה האדם מציל את עצמו ואת הכלל, ואת הדברים הללו ראוי לחזק בבית, מתוך אווירה שמחה.

וטינה מליבו.

ובענין הזה כתב הרמב"ם (דעות פ"ו ה"ו), כשיחטא איש לאיש לא ישטמו וישתק כמו שנאמר ברשעים ולא דבר אבשלום את אמנון מאומה וכו' כי שנא אבשלום את אמנון. אלא מצוה עליו להודיעו ולומר לו למה עשית לי כך וכך ולמה חטאת לי בדבר פלוני,

ראינו שעולא חשש שמא יגרום החטא, מהו החטא שחשש ממנו, לא כתוב בגמ', אולם במסכתא יומא (ט, ב), איתא, מקדש ראשון מפני מה חרב מפני ג' דברים שהיו בו ע"ז וגלוי עריות ושפיכות דמים, וכו', אבל מקדש שני שהיו עוסקין בתורה ובמצות וגמילות חסדים מפני מה חרב מפני שהייתה בו שנאת חנם, ללמדך ששקולה שנאת חנם כנגד שלש עבירות ע"ז גלוי עריות ושפיכות דמים.

נשאלת השאלה, אם היו עוסקין בגמילות חסדים על מה נתבעו בשנאת חנם, ואיני יודע אם אותו אחד שעשו לו חסד שנאו אותו, או על אדם אחר, בכ"א רואים כאן ששנאת חנם יכולה להרוס כל חלקה טובה.

נמצא שהעבודה המוטלת עלינו היא עסק התורה ועסק גמילות חסדים וללא פגם בשנאת חנם, מדברי הגמ' ביומא למדנו ששנאת חנם הורידה אותם ממעלת התורה שהיו בה.

יש הרבה ניסיונות בבין אדם לחברו, ה' יצילנו מניסיונות, וצריך לראות איך להוריד כל שנאה

והיה מחניך קדוש

של ביגוד צה, אם התורה הייתה אומרת ללכת צר היו אומרים אני לא יכול זה לא נת..

אף אחד לא מבקש ללכת עם שמיות על הראש, יש משמר התורה, כל גדולי ישראל תמכו בזה, כולם שמו ידיהם על זה, מצאו את שביל הזהב בחכמה ובתבונה, ומי שיעשה כך זה הצלת נפשות.

ובנוסף, כמו שמעיר כל הזמן מורנו ראש הישיבה שליט"א כמה צריך להיזהר מהמכשירים הטמאים, המשוקצים והמתועבים, שגורמים לאדם כל מיני בלבולים.

משולב עם חיזוק בקדושה וטהרה. כשהיו באים למרן החפץ חיים הק' על דבר אסון או צרה, היה הח"ח מזכיר את הפסוק בפרשת כי תצא, (דברים כג, טו), כי ה' אלו' מתהלך בקרב מחנך להצילך ולתת איביך לפניך והיה מחניך קדוש ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחרך.

אם אנחנו רוצים לזכות לאויביו נופלים לפניו כיוסף, ה"ז בתנאי שוהיה מחניך קדוש, אם לא חלילה, ושב מאחרך.

קשה לדבר, אבל צריך לחזק בבית בחכמה ובתבונה את כללי הצניעות, כללי הקדושה, לא להיסחף אחרי כל מיני פיתויי שווא והבל, גם אצלנו יש סחף למודה

נקודה נוספת, אנחנו הרי זקוקים לרחמי שמים מרובים, חלילה לסמוך על כוחי ועוצם ידי, כל יירות הוא רחמי שמים, הקב"ה נתן חכמה וצריך רחמי שמים שהירות עצמו לא יזיק, הקב"ה הוא הבעל הבית, אם יש ירוט טוב זה רק בזכות שאתה עמל בתורה, כמו ששנינו סוף פרק קמא אשירים זורעי יוחנן משום ר"ש בן יוחאי מאי דכתיב אשירים זורעי על כל מים משלחי רגל השור והחמור, כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים וכו', אויביו נופלים לפניו כיוסף המיירטים הם פה בישיבה הק' ובכל הישיבות שלומדים בקדושה וטהרה.

בשביל לזכות לרחמי שמים הזכרנו שצריך חיזוק בתורה ובגמילות חסדים, אולם זה מוכרח להיות

לא להיכנס לידי ניסיון

שלא מקבלים כוח להתמודדות, זה היה נורא לשמוע דבר כזה, ואז הוא הסביר - המכניס עצמו לידי ניסיון,

נותן לו גם כוח להתמודדות, הקב"ה לא בא בטרוניה עם בריותיו, פעם אחת רבי חיים אמר שיש ניסיון אחד

מרן ראש הישיבה רבי חיים זצוק"ל היה עומד פה בישיבה ומדבר על כך שכל ניסיון שיש לאדם הקב"ה

רבי חיים היה אומר אנטלאיך פון מקום סכנה - תברח ממקום סכנה - יש לאדם טבע של סקרנות, צריך לברוח מזה, גם מי שנכשל וכנס לידי סכנה אל לו להתייאש, שיגיד רבש"ע חטאתי עויתי פשעתי, אולי יש תקווה, אבל צריך להיזהר לברוח ממקום סכנה רוחנית.

ומלבד הטומאה שיש בכלים הללו, הם הורגים את הזמן של האדם, יש לנו כל כך הרבה תורה, מתי נלמד את כל התורה, זה משעבד את האדם ואפילו לא בדברים טמאים, וכ"ש בדברים טמאים, אדם משחק עם העולם הבא שלו, צריך להיזהר ולברוח מזה, ולהשתדל לחזק את ביתו בצורה חכמה וטובה.

השילוב הזה של עמל ויגיעת התורה, עם מידות טובות בקדושה וטהרה, זה הדרך שנוכח לרחמי שמים, אב הרחמן יודע מה הוא עושה, מה שהקב"ה עושה הכול אמת ויציב, הכול לטובה.

זו היא עבודתנו בעת הזאת

צריך לדעת, בהר ציון תהיה פליטה, פה זה בית ה', פה הוא המקום שהקב"ה בחר, אם כי אנחנו בגלות, אבל פה אנחנו קרובים לגאולה, קרובים לישועה, רואים כבר את כל הסימנים, צריך רק לחכות ולהתכונן, שלא נבוש ולא נכלם לעולם ועד.

נזכיר שכדאי להגיד כל יום פרק יושב בסתר, בשעתו בשנת תש"ח מרן החזון איש אמר להגיד פרק זה, לבקש על כלל ישראל.

במדרש תנחומא אם חטא אדם ונתחייב מיתה לשמים מה יעשה ויחיה, אם למוד לשנות פרק אחד ישנה שני פרקים ואם למוד לשנות דף אחד ישנה שני דפים, ואם אינו יודע ללמוד יתעסק עכ"פ במידת הצדקה והחסד ויחיה כמו שנאמר רודף צדקה וחסד ימצא חיים צדקה וכבוד.

ובשער הציון שם כתב שלא הפשט שמי שלומד פטור מחסד, הוא גם צריך חסד, אבל מי שלא לומד צריך יותר חסד, עי"ש.

אין זירוז אלא למזוזים, זמנים קשים זמנים של מתח צריך להרגיע את האווירה בבית, חשוב שבבית ידעו שהאבא הולך ללמוד תורה וזה ההגנה, ולתת את ההנחיות שצריך, וגם כשחוזרים לבית ללמוד ולהביא את ההרגשה שיש לנו הזדמנות פז לחיזוק האמונה, חיזוק בבורא כל העולמים, חיזוק בכל הי"ג עיקרים, חיזוק בבין אדם לחברו, בזמן צער כולם מאוחדים צריך להמשיך את זה.

איתא במשנ"ב סי' תרט"ו, איתא בספרים וכו' כדאיתא

וגם נמוגו כל ישיבי הארץ מפנינו

בתשובה שלמה, ויבוא לבקש מבני הישיבות שיתמידו בלימודם, כולם יבינו את מעלת התורה, ונזכה לראות את הגאולה השלמה ונראה בקרוב ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר במהרה בימינו אמן.

אנחנו בגלות קשה, וצריך להתכונן לקראת הגאולה, אם אנחנו עושים רצון ה' כולנו נזכה לראות מפלת שונאי ישראל, מכה קשה על כל שונאי ישראל, והרמת קרן ישראל, הרמת קרן התורה והיראה.

יתן ה' שנוכח ללמוד בחשק ושמחה, והתועים יחזרו

נסיים במה שאנו קוראים בהפטרות פרשת שלח, (יהושע ב, כד), ויאמרו אל יהושע כי נתן ה' בידנו את כל הארץ וגם נמוגו כל ישיבי הארץ מפנינו.

בזכות שהלכו בתמימות, לא כמו המרגלים, הם הלכו כרצון ה'י", בתמימות, אז זכו שנמוגו.

סקירה על פרי עמלם של בני הישיבה שיצאו לאור

ונכתב בספר

"פניני מקוואות"

מראה מקומות וביאורים בשיטות הראשונים והאחרונים והפוסקים על סדר המשנה במסכת מקוואות.

הספר היא פרי יבולו של הרב מאיר ויינשטוק שליט"א מבוגרי ולומדי הישיבה הק'.

"האם הגסטרא מטמאה באויר או במגע", ו"טבילת כלים בשלג שנערם במרפסת", מאפשרות ללומד לאתר במהירות את הנושאים הספציפיים בהם הוא מעוניין להעמיק, ולעקוב אחר הדיונים השונים.

התייחסות למקרים מעשיים: הספר דן גם בשאלות הלכתיות המצויות בימינו, כמו חריצים בצינורות וטבילת כלים בכנת, ומביא בירורי הלכה בנושאים אקטואליים.

את הספרים ניתן להשיג בחנויות הספרים. וכן אצל הרב המחבר בכתובת: רחוב ברכת אברהם 22 ירושלים | טלפון: 02-5865669

*

המערכת ממברכת את הרב המחבר שליט"א שיזכה להפיץ מעיינותיו חוצה, ויזכה להגדיל תורה ולהאדירה.

הספר מהווה חיבור תורני מעמיק ומקיף, המיועד לתועלת הלומדים במסכת מקוואות. מטרתו המרכזית של הספר היא להקל על לימוד המסכת המורכבת, על ידי סידור החומר בצורה בהירה, מתומצתת, ומסודרת, תוך הרחבת היריעה והעמקה בסוגיותיה.

הספר בנוי בצורה שיטתית ומאורגנת, המאפשרת התמצאות קלה ונוחה בחומר. הוא מחולק לפרקים על פי סדר המשניות במסכת מקוואות. כל פרק מציג את המשניות הרלוונטיות, ולאחר מכן מפרט את הדיונים והשיטות השונות של הראשונים והאחרונים לגביהן.

יתרון מובהק במבנה הספר הוא השימוש בכותרות משנה מפורטות לכל סוגיה ודיון. כותרות אלו, כגון "מה טעם טהרת מי גבאים", "האם מעין בעי מ"ס לאדם", "סוגיא דספקות דרבנן", "האם המשכה בכולה לא מועילה",

מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליוואוויץ זצוק"ל ח"י סיון תרצ"ו | שמונים ותשע שנה לפטירתו מאמר ב'

אומן הנפשות והחינוך: יריעה מרתקת על מרן המשגיח זצ"ל – אשר במסירותו הנפלאה ובינתו העצומה, העמיד אלפי תלמידים, וחינך כל אחד ואחד בדרך המתאימה לו.

אמן החינוך בדורו

מרן המשגיח נחשב גאון החכמה עמוד התורה וגדול מעמיד התלמידים בדורו, הוא ידע והכיר כל בחור והכווין כל אחד באופן אישי בדרך המיוחדת לו, רבי ירוחם היה לבונה הגדול של גדולי ובחירי עולם התורה אשר נהרו למיר ורבי ירוחם העמיד את עולמם הרוחני הפנימי בדרגה אחרת לחלוטין משידעו והכירו עד בואם למיה, רבי ירוחם גילה בפניהם עולם חדש של עליה ודרך סלולה ומאירה בעבודת ה'.

גדלותו ויחודיותו של מרן המשגיח בבניית תלמידים התגלתה במקרים רבים בהם טיפל שנראו היו כחסרי תקווה, בחורים שהכל סברו כי אין סיכוי להעלותם על דרך המלך, אך רבי ירוחם בגאונות הבנתו והכרתו המופלאה בכוחות הנפש ידע להגיע לכל בחור יהא מצבו אשר יהא ולהעלותו על מסלול עליה בתורה ויראה, היו מקרים רבים בהם היה הדבר לפלא כיצד הצליח להעלות בחורים משאול תחתיה ולהביאם לדרך התורה עדי היותם לימים גדולי תורה רבני קהילות ומאורות בישראל.

בענין זה סיפר מרן המשגיח, כי רב אחד הגיע לעיר המבורג בגרמניה שם נפגש עם רופא שאביו היה ממקורביו של ר' ישראל סלנטר הוא הביא לרבי ירוחם צרור מכתבים שכתב רבי ישראל לאביו של אותו רופא, כל הנושא המדובר באותן מכתבים היה נסוב סביב בנו [הוא אותו הרופא] שהיה בזמן כתיבת המכתבים כבן 14-15 אשר החל לסור מן הדרך ולמד בבית ספר חילוני ולא היה שם לאכול כי אם טרפות. והנער לא הקפיד על כשרות. רבי ישראל עודד את אביו שישגיח על מאכליו שיהיו כשרים, ושורש כל המכתבים היה איך להרחיקו מאיסורי דאורייתא שלכל הפחות יעבור רק על דרבנן, היינו לגרום לו

למעט באיסורים, הוסיף רבי ירוחם: "...נשתוממתי על רוב חסדו ויראתו של ר' ישראל. אצלנו בטבענו אנו זורקים אבן אחר הנופל מתיאשים ומתרשלים לא לעשות כלום, אך רבי ישראל לא נח ולא שקט והרבה לתת עצות איך לכל הפחות להקטין איסוריו, המכיר את ר' ישראל איך רעד ופחד מכל איסור כל שהוא מדרבנן יבין הנהגתו ויבין שלדידו ענינים אלו היו ענין של הצלת נפשות ממש"..."[דע"ת דברים ב' עמ' ב'].

בחכמתו - העמיד 'עילוי משונה' על מקומו הראוי

ר"ש לורינץ סיפר כי פעם באו לרבי ירוחם בחורים והתלוננו על בחור המתגרר עמם באכסניא כי איננו מניח תפילין, הם היו בטוחים כי רבי ירוחם יורה לסלקו מיידית מן הישיבה, להפתעתם שאלם רבי ירוחם: "...האם אותו הבחור קודם שנתו לובש את בגדי השינה לפני הליכתו לישון או שמא ישן הוא עם בגדיו ונעליו?"... הבחורים המופתעים אמרו כי אינם יודעים ולא שמו לב לכך, אמר להם רבי ירוחם כי ישימו לב לכך ויחזירו לו תשובה... התלמידים לא הבינו מהו הקשר שבין תלונתם לתגובתו של רבי ירוחם אך כמובן עשו כמצוותו, הם בדקו וגילו כי אכן הבחור בשובו מאוחר מלימודו נרדם עם בגדיו ונעליו, הם ניגשו עם המידע לרבי ירוחם ששמע את הדברים ואמה: "...אם כן מה שאינו מניח תפילין אין זה מקלות הדעת וחוסר יראת שמים... כנראה יש לו אופי של "עילוי" בלתי מסודר בכל עניניו הן בעניניו הגשמיים והן בעניניו הרוחניים... אני אחנך אותו... וכשיהיה מחונך תראו שגם יניח תפילין וגם יתפלל כראוי"...

ואכן רבי ירוחם החל לטפל בבחור זה, הוא הדריכו כיצד להגמל מהנהגות ה"עילוי" שבו ולהכנס למשטר וסדר בכל עניניו הגשמיים, ואכן רבי ירוחם הפכו מעילוי משונה לאדם מן השורה ולמרות נטייתו לאי סדר התרגל לנהוג כאחד האדם, אחד התחומים הראשונים בהם ניכר בו השינוי היה בהקפדתו על תפילה ותפילין... (במחיצתם עמ' 38. הוסיף ר"ש לורינץ: "...לו היה רבי ירוחם מטה אוזן לתלונה והיה מסלק את הבחור מהישיבה כפי שכל משגיח אחר היה עושה היה אותו בחור אובד לכלל ישראל, הודות לתושתו ולגישתו החינוכית המבינה של רבי ירוחם אותו הבחור נעשה לירא שמים ומרביץ תורה ברבים").

רבי ירוחם ידע להגיע ולנגוע בנשמתם של בחורים שהיו רחוקים ממנו שנות אור, אך ברוחב דעתו הצליח להגיע לליבם להשפיע לשנות ולבנותם יראי ה' בני עליה, במיר היה בחור שלא היתה לו כל שייכות למוסר ואף דיברו בישיבה כי השקפותיו קלוקלות, למרבה הפלא רבי ירוחם קבע עמו חברותא, בני הישיבה התפללו על כך, כיצד רבי ירוחם לא רק שאיננו מרחיקו מהישיבה עוד קובע עמו חברותא, כששאלו את רבי ירוחם ענה להם שהוא רואה שהתורה בוערת בלבבו והראיה שכשהוא לומד עמי, משקיעותו בתורה הוא שוכח שאני זקן ומבוגר ממנו ומכה אותי על ידי בזמן הוויכוח בלימוד כאחד מחבריו... התורה הבוערת בלבבו תחזירהו למוטב... וכך אכן קרה...

הגאון רבי דוד פוברסקי הגיע לרבי ירוחם ודיבר אודות בחור בישיבה שאיננו שומר שבת רח"ל, לתדהמתו רבי ירוחם לא זועזע מהדיעה... רבי ירוחם אמר לו: "...אני מודע לדבר... אני משוחח עמו כל שבת אחרי מנחה... ואני מריח מפיו את ריח העישון"...

רבי ירוחם אמר לרבי דוד שאף אם ראוי לסלקו מן <

< הישיבה "סבו שהיה מגדולי הדור ונמצא בשמים לא מרשה לי לסלקו"... רבי ירוחם המשיך לעמול על העלאתו לדרך המלך ומאמציו נשאו פרי, לימים היה מרביץ תורה בישראל.

[רבי שלמה וולבה גם סיפר את המעשה: "בחור מהישיבה שהיה בנם של קדושים שהיה מקולקל ביותר וכשהיה עובר לפני רבי ירוחם לפני מנחה בשבת היה מריח ממנו את ריח העישון רח"ל ורבי ירוחם קירב אותו עד שהפך לבעל תשובה גמור ונעשה אדם גדול מאד" [אבני שלמה ח"א עמ' פ]. כותב רבי שלמה וולבה: "... שמעתי שאדמו"ר המשגיח

ז"ע הטעים פעם מדוע הוא מעולם לא גרש בחור בלתי הגון מהישיבה, כתוב אצל מרע"ה "וירא כי אין איש ויך את המצר" ואמרו חז"ל כי ראה ברוה"ק עד סוף כל הדורות שאין איש כשר שיצא ממנו ואז הרג אותו, ממילא אמר המשגיח: "אנו אין בכוחנו להביט עד סוף כל הדורות ולראות שלא יצא מבחור זה שום אדם כשר... היאך יכולים לשלח אותו מהישיבה"... [אגרות וכתבים ח"ב עמ' ריד].

מקרה נדיר שסילק בחור מהישיבה

היו מקרים נדירים ביותר בהם חש רבי ירוחם כי כלו כל הקיצין ויש לסלק בחור מהישיבה... רבי דוד פוברסקי סיפר שהיה בחור בישיבה בעל דעות כוזבות שרבי ירוחם עמל לקרבו, פעם ביום הכיפורים קרא לו רבי ירוחם ושאלו "איזה יום היום"... הבחור ענה "היום יום רביעי"... כששמע זאת רבי ירוחם פרץ בבכי ואמה: "...בחור כזה שאיבד את ההרגשים על יום כיפורים ולדידו אין זה היום הקדוש יום הכיפורים אלא סתם 'יום רביעי' סימן שאיבד כל קשר לרוחניות ויש לסלקו מהישיבה"...

כשבחור לא התנהג בטוב נחלה המשגיח

ההתייחסות של רבי ירוחם לכל תלמיד כבנו הביאה לכך שלקח מאד ללבו כל מקרה בו התלמיד לא המשיך בדרך העליה שהנחיל לו, כל תלמיד שראה שמתחיל לסטות מהדרך רבי ירוחם כאב זאת בצורה נוראה, מעשה היה באחד מתלמידיו שהחל לסטות מן הדרך רבי ירוחם שוחח עמו ושאלו האם הוא מרגיש קדושה בשעה שלומד? כשהתלמיד השיב בשלילה פרץ רבי ירוחם בבכי מר וכואב... במקרה אחר כשראה את אחד מתלמידיו המתנהג שלא כשורה החל רבי ירוחם לירוק דם מרוב כאב וצער.

רבי ירוחם היה מודע לכוחותיו והשפעתו על תלמידיו אשר גם לאלו שלא מלאו את הציפיות שתלה בהם עדיין הישיבה הטביעה בהם חותם בל ימחה, שהותם במחיצתו של רבי ירוחם נתנה להם מושגים אחרים פתחה את עיניהם לראיה אמיתית של חובת האדם בעולמו וההבילה להם את כל הבלי העוה"ז.

ר"ש לורינץ סיפר שרבי ירוחם אמה:

"...מי ששמע את שיחותי כבר לא ינהג מהעולם הזה"... בפעמים אחרות התבטא :
"...מי שרק נוגע בידיית הדלת של הישיבה כבר לא יוכל להנות מהעולם הזה"...

אווירת הרצינות וכובד הראש שהיתה בישיבה לא סתרה את היותם של הבחורים המאושרים והשמחים ביותר, כל מי שביקר במיד הדבר הראשון שראה היה בחורים מאושרים

התבטאות נוספת היתה באומרו:

"...אינני יודע אם הצלחתי להביא את תלמידי לעולם הבא... אך לפחות את הטעם מהעולם הזה כבר לא יהיה להם"...

ואכן האור הרוחני הרוממות הנשגבת שטעמו תלמידי הישיבה ההבילה להם את העוה"ז, הטעם הרוחני העליון שטעמו במחיצתו התפילה להם את כל עניי החומריות... אחרי שהייה במחיצתו של רבי ירוחם, אחרי העולמות הרוחניים מלאי העומק והאורה שפתח בפניהם מושגי החיות שלהם היו אחרים... כל המבט על עניי עוה"ז היה אחר לחלוטין... העולם כולו היה עולם אחר...

רבי דוד פוברסקי סיפר שהוא זוכר שאחד מתלמידי הישיבה הידרדר ובשיא שלבי הידרדרותו היה צועק "...מה המשגיח רוצה מהעולם הזה שלי"... הסביר רבי דוד כי רבי ירוחם עקר מתלמידיו את ההנאה מהעוה"ז ממילא אותו בחור לא יכל להנות מהעוה"ז...

"עוז וחדווה במקומו"

רבי ירוחם העלה את תלמידיו לפסגות רוחניות, אשר הביאום לכך שעניי החומריות איבדו את טעמם, בהטעימו להם את צוף טעמה של התורה, ובעמלם בה יומם ולילה היו תלמידי הישיבה למאושרים

עלי אדמות.

אווירת הרצינות וכובד הראש שהיתה בישיבה לא סתרה את היותם של הבחורים המאושרים והשמחים ביותר, כל מי שביקר במיד הדבר הראשון שראה היה בחורים מאושרים, אף שהתנאים החומריים לא היו מן המשופרים, אף שחלקם של הבחורים שהגיעו מחו"ל נאלצו לוותר על מנעמי עולם הזה להם היו רגילים בבתיהם, אור התורה וקרבת ה' שזכו לו בישיבה הביאם לכך שזכו לאושר האמיתי, האושר שבדבקות בתורה ובקרבת ה' "שזהו התענוג הגדול והעידון הגדול מכל העידונים שיכולים להמצא"...

[במאמר המוסגר: רבי שאול קרביץ סיפר כי לכל בחור בישיבה הקציבה הישיבה סכום כסף אותו שילמו למקומות בהם אכלו הבחורים, היתה תקופה בה ערכו של הזלוטי ירד, ובעקבות כך הסכום שהוקצב לא היה מספיק, בעקבות כך כמות האוכל שקיבלו הבחורים ירדה, בני הישיבה פנו למרן ראש הישיבה הגה"ח רבי אליעזר יהודה פינקל וביקשו שיעלה את סכום ההקצבה עבור האוכל, אך רבי אליעזר יהודה סירב, באשר המצב הכלכלי הכללי היה קשה וחשש כי אם יתן יותר כסף הישיבה תתקשה להמשיך לתפקד, רבי אליעזר יהודה אמר לבחורים: "אם אתם רוצים שגם מיר לא תוכל לקבל בחורים נוספים תמשיכו לתבוע את הגדלת סכום הכסף"... הוחלט לשאול את הדבר את רבי חיים עוזר, תשובתו של רבי חיים עוזר היתה שאין לקמץ עכשיו משום חששות העתיד... בעקבות הכרעתו החליט רבי אליעזר יהודה להעלות את הסכום המוקצב עבור האוכל, בכל תקופה זו בה לא נשמע קולו של רבי ירוחם בסוגיא זו, אחרי ההכרעה בדבר נשא רבי ירוחם שיחה מיוחדת בה אמר דברים נוקבים בה אמה: "...כיצד בכלל בחורים יכולים לעורר נושא של אוכל... להסעיר את הרוחות על ענינים חומריים..." (מוסף ש"ק תשס"ג 39 עמ' 27).

רבי שלמה וולבה מספר כי עד שהגיע למיר סבר בטעות כי עבודת המוסר סותרת היא את השמחה, אך בהגיעו למיר גילה כי המוסר והאושר ירדו כרוכים זה בזה, פעם הוכיחו רבי ירוחם על שהינו עצוב, אף שכלפי חוץ לא ניכר הדבר רבי ירוחם בגאונות הכרתו את פנימיות תלמידיו שם לב לכך... רבי ירוחם הוכיח באחת הפעמים את תלמידיו מדוע אין השמחה ניכרת על פניהם... (האדם ביקר עמ' כז'. דעת תורה במדבר עמ' ריד).

מקורות: קטעים נבחרים מתוך הספר "המשגיח רבינו ירוחם" בעריכת הרב מנחם פלאטו, תשנ"ח. לו על מסירת החומר לפרסום.

כח השאיפה והצמיחה המביאה את האדם לדרגות נעלות

וישלה אותם משה ממדבר פארן (יג, ג).

לו והחל לסחור ובכל אשר פנה הצליח ועשה פרי. בא לעיר אדם וביקש שותף לבית מסחר שפתח, בוודאי שירצה לעשות מסחר עם העני המצליח.

כיוצא בזה בעולם, הצומח יש את כח הצומח וכח הנובל, אדם שמכניס גרעין קטן באדמה יכול לראות שאט אט יתפתח וישתדש וברבות הימים ייעשה אילן גדול רב ענפים, נושא פירות רבים. לעומתו נעמיד אילן רב פירות שמתחיל לנבול, כשנעמיד זה לעומת זה, את האילן המתחיל לנבול לעומת הגרעין הקטן שנודע והתחיל זה עתה להכות שרשים, ודאי שערך הגרעין גדול יותר וחשוב מהאילן השלם, הגם שבפועל האילן הוא גדול ונושא פירות רבים ומפוארים, שכן זה הולך ועולה וזה הולך ויורד.

לימוד גדול יש כאן עבורינו, שכן כוח הצמיחה והנבילה קיים גם ברוחניות, כך שאם נעמיד אפילו ילד קטן, אבל עם שאיפות ורצון לצמיחה, אל מול אדם גדול בכל מידה נכונה אלא שהוא בחינת "בא לטמא", הרי שזה הגדול הוא בסיכון של "חייכם אני נותן לכם מקום לטעות", עד כמה יש להזהר אם חלילה נתקף ברפיון לא להשאיר את עצמו להמשיך להתרפות, ומידה טובה מרובה לפתח בעצמו כח של צמיחה תמידית.

דעת חכמה ומוסר (ח"א רט"ז) -
לתתן עליון (ח"ד עמ' רא)

אנשים לפנינו" (דברים א, כב), חסרון זה באמונה היה בחינת "בא לטמא" (ומא לח, א), שבגינו נאמר "חייכם שאני נותן לכם מקום לטעות", ואז למרות גדולתם העצומה ולמרות שראו בעיניהם את יציאת מצרים, קריעת ים סוף וקבלת התורה, לא הועיל להם ונכשלו וטעו.

לימוד גדול יש כאן עבורינו, שכן כוח הצמיחה והנבילה קיים גם ברוחניות

הרי לנו לימוד מזעזע, שכשיש "בא לטהר" די להיות בדרגה הפתוחה של רחב הזונה שהיתה רחוקה כרחוק מזרח ממערב מה"בא לטמא" הדק שבדק של המרגלים בקדושתם וטהרתם, ואף על פי כן היה מונח בזה "בא לטמא" הרי זה כבר פתח ל"מקום לטעות" כה חמור.

וסיפר רבי ירוחם שהגאון רבי איצלה בלאזר זצ"ל גאב"ד פטרבורג אמר פעם ציור דומה, ואמר זאת בהתעוררות גדולה ובבכיות: מעשה בעשיר גדול שהיה בעל נכסים רבים. והנה ביום מן הימים החלה ההצלחה להפנות עורפה

אליו, ולמרות שהיה עדיין עשיר גדול, התחיל הוא להדרדה לעומת זאת היה בעירו, איש עני ואביון שלא היה לו כלום, אבל לאחרונה השעה משחקת

המתבונן בפסוקים ישתומם מאד. מחד גיסא עומדים בפנינו השופרא דשופרא של כלל ישראל, נשיאי ישראל ענקי רוח מקדמת כותל המזרח של כלל ישראל וכפי שמביא רש"י על הפסוק "ואקח מכם שנים עשר אנשים" (דברים א, כג) "מן המסולתן שבכם". גם הרמב"ן כותב (שם) "מנה הכתוב השטבים לא לדגליהם ולא לצבאותם... אלא לפי מעלת השלוחים... והקדים הנכבד קודם במעלה". הרי שיהושע בן נון נמנה רק כחמישי בשליחת המרגלים. לעומת זאת בהפטרה פרשת השבוע הוצבו לנו חז"ל דמות אחרת, רחב הזונה. ואצלה רואים שלבד מה שהכניסה עצמה בסכנת מוות כשהצפינה את המרגלים ובגבורה נפש לא מסרה אותם למחפשיהם משום שהאמינה באמונה חושית וברורה בנצחון שינחלו ישראל, זאת משום ששמעה על קריעת ים סוף ומלחמת סיוון ועוג, וזה כבר הספיק לה כדי שלא לסמוך ולו במשהו בהדרך היש, הכל היה כל כך ברור אצלה כשמש בצהרים.

והמתבונן משתומם, מצד אחד אנו רואים שהמסולתן שבישראל שראו בעיניהם את כל האותות והמופתים והגילויים שביציאת מצרים, למרות זאת נתבעו על כך שלא הושפעו והגיעו לחטא כה חמור, ואילו רחב הזונה והטמאה, גויה פשוטה, שלא ראתה ולא ידעה כלום, בכל זאת הגיעה למדרגת אמונה כל כך חזקה.

איך מבינים זאת?

ביאר מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליוואוויץ זצ"ל ששורש חטא המרגלים היה בבקשתם: "נשלח

מכתבי רבותינו

"בכל דיבור של תורה שלומדים - מתווספות מרגליות בכתרו של רבש"ע כביכול, וכל דיבור שהאדם לומד לוקחו הקב"ה ומנשקו"...

קדושתם של חז"ל, את ריח הגן עדן שהם נמצאים בו עכשיו, כאשר מזכירים דבר משמם שפתותיהם דובבות בקבה, והם מתפללים עבור המזכיר את שמם, להשפיע מקדושתם עליו, וגדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם. בכל דיבור של תורה שלומדים מתווספות מרגליות בכתרו של רבש"ע כביכול, וכל דיבור שהאדם לומד לוקחו הקב"ה ומנשקו, כן מובא בחז"ל (זה"ק ח"א ד, ב).

מובן איזה אושר כלול בזה, והכל תלוי בעין, לכן שמור עיניך היטב שתראה רק דברי תורה".

"עין האדם הרי היא כמו מכשיר צילום, היא מצלמת הכל טוב, וגם חלילה להיפך. הלב, זוהי המעבדה הכימית שמייצרים שמה את התצלומים. מוחו של האדם זהו המקום שמציגים שמה תדיר את התמונות המיוצרות על ידי לבו. מוחו של האדם אינו שובת לרגע, ובמה הוא מתעסק? זה תלוי במה שענינו רואה, אם העין לומדת תורה הקדושה, אזי העין מצלמת את אותיותיה של התורה"ק, של חז"ל הקדושים, נביאים תנאים ואמוראים, ראשונים ואחרונים. כל משפט ודיבור מחז"ל הקדושים כולל בתוכו את

ברשימה שכתב מרן ראש הישיבה הגאון רבי נחום פרצוביץ זצ"ל באחת ממחברותיו (הובא בספר בנין נחום עמ' תקס"ג), חקק עלי גליון את גודל הזכות והחובה התלויים בשמירת העין והלב: